

КОМПЕТЕНТНІСТЬ СПІЛКУВАННЯ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

*Уклала Безпалько Олена Іванівна
Вчитель української мови та літератури
ОЗСО I-III ст. с. Багринівці Літинської селищної
ради Вінницької області*

Безпалько Олена Іванівна
Дата народження: 10 травня 1957 року.

Освіта: Вища

ВНЗ - Вінницький державний педагогічний інститут ім. М. Коцюбинського.

Факультет: філологічний

Дата закінчення: 1979 рік

Стаж роботи: 45 років.

Кваліфікаційна категорія: вища

**Посада: вчитель української мови та літератури ОЗСЗО I-III ст.
с. Багринівці**

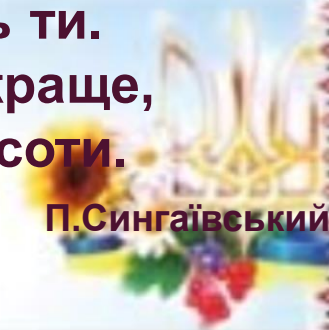
Проблема, над якою працюю

Вдосконалення методів навчання на засадах
компетентнісного підходу на уроках
української мови та літератури

Педагогічне кредо

Учитись важко, а учить ще важче,
але не мусиш зупинятись ти.
Як дітям віддаси усе найкраще,
той сам сягнеш нової висоти.

П.Сингаївський

Людина, що вміє правильно і гарно говорити, легко встановлює стосунки зі своїми близькими, знаходить друзів, супутника в житті... Самотні щасливими не бувають.

І. Томан

Слово – це найтонший різець... Вміти користуватися ним – велике мистецтво. Тож оволодіваймо цим різцем так, щоб з-під наших рук виходила тільки краса.

В. Сухомлинський

Що таке компетентності? Компетентність — це здатність застосовувати здобуті знання, набуті вміння, навички, способи діяльності, власний досвід у нестандартних ситуаціях із метою розв'язання певних життєво важливих проблем.

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ базової і повної загальної середньої освіти

Компетентність - це поєднання:

- а) наявних знань у певній галузі («знаю, що»);**
- б) уміння (операційні цілі - «знаю як і зумію»);**
- в) установок («хочу і готовий використати свої знання»)**

КОМПЕТЕНТНІСТЬ – набута у процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці.

КОМПЕТЕНЦІЯ – суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини.

Актуальність і перспективність :

Спілкування державною мовою – одна з ключових компетентностей майбутніх випускників школи. Про її сформованість свідчить ціла низка чинників, серед яких такі:

- * наявність необхідного лексичного запасу;**
- * правильна вимова всіх звуків;**
- * дотримання нормативного наголошування;**
- * вживання частин мови відповідно до законів граматики;**
- уміння доречно використовувати лексику і фразеологію;**
- * володіння різноманітними техніками спілкування;**
- * вправність у побудові монологів і діалогів, а також у роботі з текстом.**

Провідна ідея – Людина, компетентна у питаннях спілкування державною мовою, буде успішною у комунікації, оскільки вмітиме усно і письмово висловлюватися, сприймати, розуміти й інтерпретувати поняття, думки і факти, використовувати мовні засоби у навчанні та у позаурочний час.

Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовою

УМІННЯ:

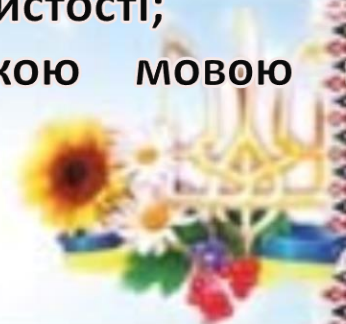
- Розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів;
- Послугуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях;
- Застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування;
- Толерантно дискутувати, відстоювати власну думку.

СТАВЛЕННЯ:

- поцінування краси і багатства української мови;
- усвідомлення ролі української мови як ключового чинника творення нації та держави, самоствердження особистості;
- відстоювання права спілкування українською мовою в різноманітних сферах життя суспільства.

--

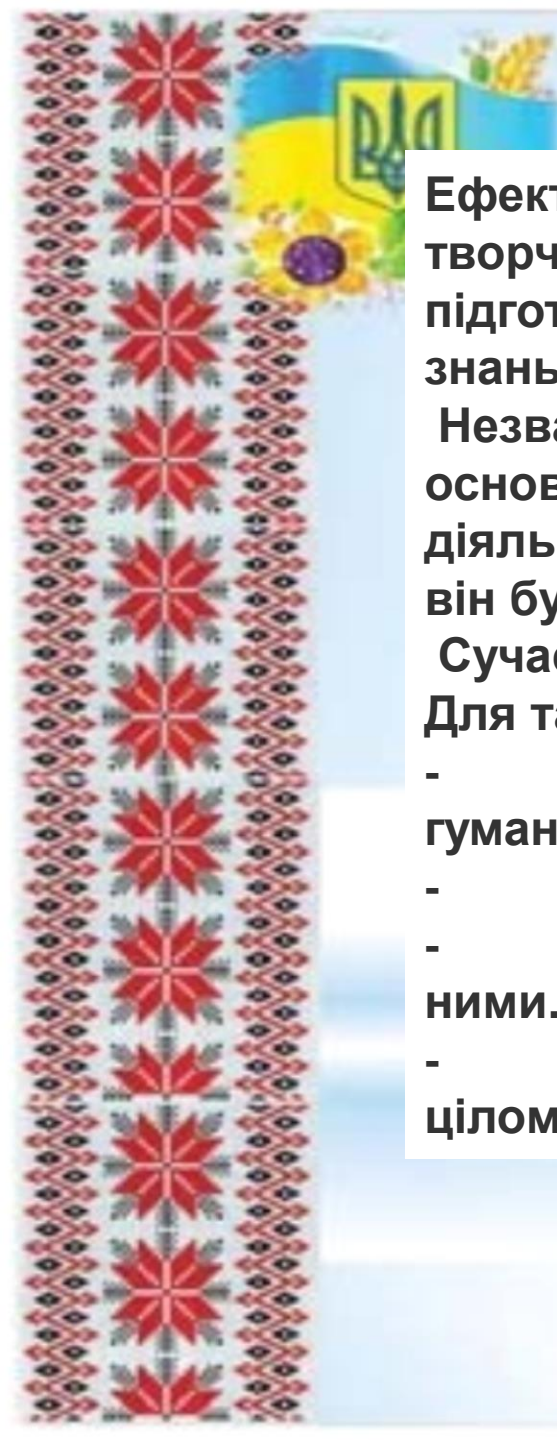
Компетентність «спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами»

• Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів).

• Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час.
Усвідомлення ролі ефективного спілкування»

**Три основні
напрямки мовної освіти:**

1. Забезпечення вільного володіння державною мовою
 2. Володіння рідною мовою (у разі відмінності)
 3. Активний розвиток володіння іноземними мовами
-

Ефективність й успішність уроку залежить від творчого підходу вчителя, від ретельної підготовки уроку та глибоких теоретичних знань.

Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок. Яким же повинен він бути?

Сучасний урок-це урок демократичний. Для такого уроку характерними ознаками є:

- Підготовка не мовознавців-теоретиків, а гуманних освічених людей.**
 - Навчання не словом, а справою.**
 - Проведення його не для учнів, а разом з ними.**
 - Спрямовування діяльності не на клас в цілому, а на особистість кожного учня.**
-

Етапи уроку з використанням інтерактивних методів навчання на уроках української мови та літератури

Мотивація навчання:

- бесіда;
- «мозковий штурм»;
- «вилучи зайве»;
- «мікрофон».

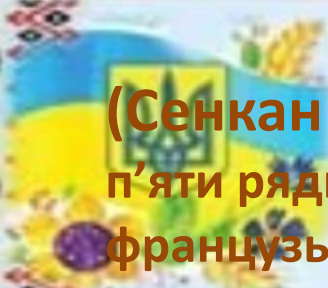
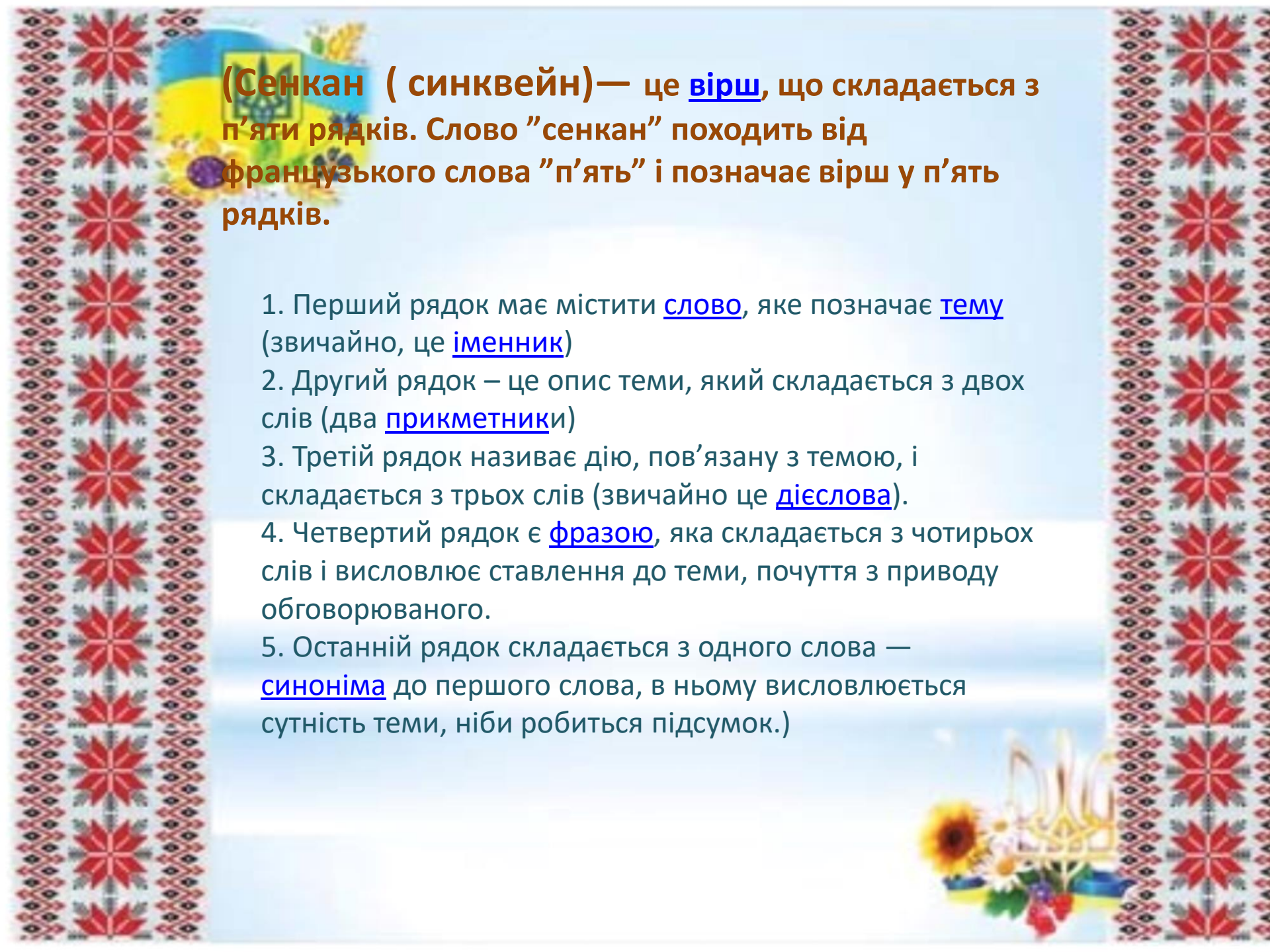
Оголошення уроку:

- розповідь учителя;
- «спіймай помилку».

Вивчення нового матеріалу та підсумки уроку:

- «мікрофон»;
- робота в групах;
- асоціативний куц;
- «хвилинка-цікавинка»;
- проблемна ситуація;
- «мозкова атака».

(Сенкан (синквейн) — це вірш, що складається з п'яти рядків. Слово "сенкан" походить від французького слова "п'ять" і позначає вірш у п'ять рядків.

1. Перший рядок має містити слово, яке позначає тему (звичайно, це іменник)
 2. Другий рядок – це опис теми, який складається з двох слів (два прикметники)
 3. Третій рядок називає дію, пов'язану з темою, і складається з трьох слів (звичайно це дієслова).
 4. Четвертий рядок є фразою, яка складається з чотирьох слів і висловлює ставлення до теми, почуття з приводу обговорюваного.
 5. Останній рядок складається з одного слова — синоніма до першого слова, в ньому висловлюється сутність теми, ніби робиться підсумок.)
-

Асоціативний кущ

Суть методу полягає в тому, що на початку роботи вчитель визначає одним словом тему, яку потрібно опрацювати, а учні добирають асоціації, що виникають у пам'яті стосовно цього слова. Спочатку висловлюють найстійкіші асоціації, потім — другорядні. Учитель фіксує відповіді у вигляді своєрідного «куща», який поступово «розростається». Доцільно застосовувати даний метод на етапі актуалізації опорних знань та умінь учнів, для формулювання проблемних питань та завдань. Досвід роботи показує, що робота зі створенням «асоціативним кущем» може проводитися і протягом уроку (реалізації проекту), у ході навчальної діяльності можна систематизувати поняття, розширювати коло питань та напрямів вивчення того чи іншого матеріалу.

Мозковий штурм

Це ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень, який спонукає учасників виявляти свою уяву та творчість. Він передбачає вільне висловлення думок усіх учасників і допомагає знаходити багато ідей та рішень. Учитель на уроці називає тему «Мозкового штурму». Учні отримують час для визначення власних суджень. Далі діти об'єднуються в групи (пари), обговорюють запропоновані ідеї, висловлюють їх у процесі фронтальної роботи. Під час презентації ідей усі вони без обговорення приймаються (занотовуються). Лише після того, як усі ідеї висловлено, розпочинається їх аналіз та пошук найефективніших (правильних), визначається коло пропозицій, які потребують подальшого вивчення, дослідження, перевірки раціональності.

Мікрофон

Технологія «Мікрофон» надає можливість кожному учневі висловити своє ставлення (відповісти на питання). Ця технологія передбачає дотримання вимоги чіткості висловлювання, а також право учня відмовитись від слова.

Метод «Прес»

Цей метод слід використовувати тоді, коли виникають суперечливі питання та під час проведення вправ, в яких треба зайняти визначену позицію з обговорюваної проблеми. Цей метод дає учням змогу під час уроків вибирати аргументи або висловлювати свою думку з дискусійного питання. Метод допомагає учням пояснити свої думки та сформулювати їх у виразній і стислій формі.

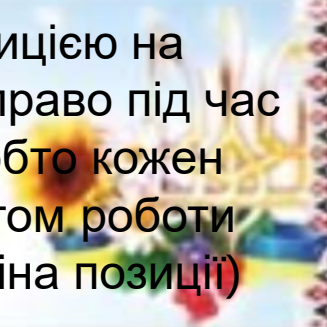

Займи позицію

Цей метод допомагає проводити дискусію зі спірної, суперечливої теми. Він дає можливість висловитися кожному учневі, продемонструвати різні думки з теми, обґрунтувати свою позицію або перейти на іншу позицію в будь-який час, якщо вас переконали, та назвати більш переконливі аргументи.

Учитель пропонує учням визначити власне ставлення до події (персонажа), спробувати пояснити свій вибір. Відповідно до обраної позиції учні об'єднуються в групи (кількість груп залежить від кількості запропонованих позицій). Кожна група (учень) визначає основні аргументи, що підтверджують правильність обраної позиції. Під час обговорення групи (учні) висловлюють свої міркування, опозиціонери ставлять запитання, наводять контраргументи.

Якщо хтось не визначився зі своєю позицією на початку обговорення, то він має на це право під час висловлення позиції іншими учнями, тобто кожен може брати участь у дискусії. Результатом роботи за даним методом є підтвердження (зміна позиції) учнями власного вибору.

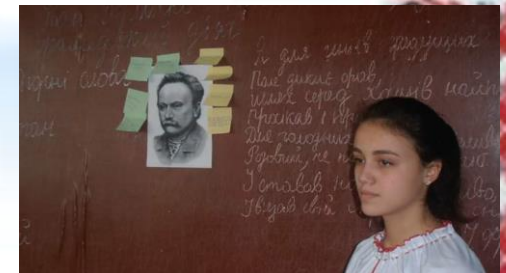

Найбільше можливостей для формування компетентності спілкування державною мовою мають уроки української мови та української літератури.

Літературна вікторина

Відкритий урок “Титан духу і думки” Іван Франко

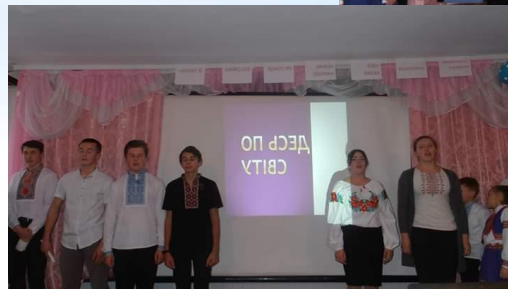
Радіодиктант з
української мови

Свято рідної мови

Мультимедійна презентація

Робота в групах
Асоціативний куш
Сенкан
Мозковий штурм

ДУМКИ ВИДАТНИХ ЛЮДЕЙ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Мова - це не просто спосіб спілкування, а щось більш значуще. Мова - це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків, мова - це ще й музика, мелодика, фарби, буття, сучасна, художня, інтелектуальна і мисленнєва діяльність народу

Олесь Гончар

Найбільше і найдорожче добро кожного народу - це його мова, та жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя і свої сподіванки, розум, досвід, почування.

Панас Мирний

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ!**

